

تدوین چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش (مطالعه‌ی موردی: شیوع ویروس کرونا در ایران)

مهدی احمدی^۱، اکرم اصفهانی نیا^{۲*}، محمدعلی نوذهی^۳، مجتبی احمدی^۴

تاریخ تصویب: ۹۹/۰۸/۲۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۴/۰۷

چکیده

هدف این پژوهش تدوین چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش (مطالعه‌ی موردی: شیوع ویروس کرونا در ایران) بود. روش پژوهش ترکیبی اکتشافی دو مرحله‌ای از نوع ابزارسازی بود. در بخش کیفی با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک اشباع نظری (۱۸ نفر از خبرگان حوزه‌ی مدیریت ورزشی) برای شناسایی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش انتخاب شده‌اند. ابزار مورد استفاده برای شناسایی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش، مصاحبه‌ی نیمه ساختارمند (با گروه‌های کانونی) و مطالعه اسناد بوده است. برای تأمین روایی و پایایی مطالعه از روش ارزیابی لاینوکلن و گوبا استفاده شد. در بخش کمی روش پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. جامعه‌ی آماری مورد مطالعه کلیه‌ی متخصصین ورزشی و فعالین اقتصادی ورزشی در کشور می‌باشد. با توجه به حجم نمونه‌ی کوکران در شرایط نامشخص ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه در نظر گرفته شد. ابزار مورد استفاده در بخش کمی، مقیاس محقق ساخته بر اساس روش دلفی بخش کیفی بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و مدل معادلات ساختاری برای بررسی برازش مدل پژوهش استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر در نرم‌افزارهای SPSS، AMOS و Maxqda انجام شد. نتایج پژوهش در بخش کیفی نشان داد سه بُعد ساختاری، بُعد زمینه‌ای و بُعد اجتماعی و حمایتی به‌عنوان چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش پدید آمد. در بخش کمی مقدار تی مربوطه هر عامل تأثیر معناداری را دارند و تمامی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش مورد تأیید قرار گرفت. همچنین نتایج نشان داد که مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

کلید واژه‌ها: کنترل، ضررهای مالی، صنعت ورزش، ویروس کرونا، ایران.

Email: prgiau@yahoo.com

۱. دانشجوی دکترای مدیریت ورزشی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران.

Email: akramesfahani@gmail.com

۲. استادیار گروه تربیت‌بدنی، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران*

Email: mnodehi2006@yahoo.com

۳. استادیار گروه تربیت‌بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران

Email: mojtabaahmadi171@gmail.com

۴. استادیار گروه تربیت‌بدنی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

مقدمه

صنعت ورزش یکی از صنایع مهم در عرصه‌ی بین‌المللی می‌باشد که امروزه کمک‌های فراوانی به اقتصاد جوامع مختلف کرده است. رشد ورزش در تمامی عرصه‌ها و گسترش آن در تمامی گروه‌ها سبب گردیده است تا صنعت ورزش به‌عنوان یک صنایع مهم در جهان شناخته گردد. گستردگی ورزش باعث شده است تا امروز شاهد شکل‌گیری صنعت ورزش به‌صورت گسترده باشیم (میر^۱ و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۷). این مسأله سبب گردیده است تا صنعت ورزش به‌عنوان یکی از صنایع مهم و کلیدی در سطح بین‌المللی مشخص گردد (بای^۲ و همکاران، ۲۰۲۰: ۲۹). صنعت ورزش نوعی از صنایع اقتصادی موجود در سطح جهان است، که در آن افراد، شرکت‌ها، کسب‌وکارها و سازمان‌های درگیر در تولید، تسهیل، ترویج یا سازماندهی بر فعالیت‌های ورزشی متمرکز می‌باشند. صنعت ورزش، با فراهم آوردن امکانات پیشرفته و قابل دسترس، تجهیزات، کالا، خدمات و حمایت‌های مالی، نقش مهمی در توسعه ورزش دارد (عسگریان و همکاران، ۲۰۰۵: ۲۹). استفاده از ظرفیت‌های صنعت ورزش می‌تواند سبب رشد شاخص‌های اقتصادی در کشورهای مختلف گردد. بررسی آمارهای موجود در خصوص صنعت ورزش نشانگر این واقعیت است که هر ساله شاهد رشد روزافزون صنعت ورزش می‌باشیم. حیطه‌های مختلف صنعت ورزش امروزه شاهد پیشرفت‌های گسترده‌ای شده است. امروزه صنعت پزشکی ورزشی تنها در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۰ میلیارد دلار به‌واسطه ۸۲۶۹۷ کسب و کار درآمد ایجاد کرده است. درآمد صنعت ورزش در آمریکای شمالی از ۶۰/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۷۳/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ رسیده است. گسترش رسانه‌ها و فضاهای مجازی سبب گردیده است تا صنعت ورزش و رسانه نیز ارتباطات تنگاتنگی با یکدیگر داشته باشند. از طرفی رسانه‌ها و فضای مجازی سبب بهبود و ارتقاء درآمد صنعت ورزش شده است. همچنین صنعت ورزش سبب افزایش درآمدها در رسانه‌ها گردیده است. پیش‌بینی شده است تا درآمد رسانه‌ها به‌واسطه صنعت ورزش از ۱۴/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۲۰/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ برسد که این مسئله رشدی به میزان ۷/۲ درصد را شامل می‌شود و اهمیت رسانه و فضای مجازی در مسیر توسعه‌ی اقتصادی صنعت ورزش را نشان می‌دهد (ژانگ^۳ و همکاران، ۲۰۱۸: ۱۱۲).

بررسی‌های انجام شده در حوزه صنعت ورزش نشان می‌دهد که این صنعت همواره در مسیر رشد و ترقی بوده است و این مسأله نشان می‌دهد که تأثیرگذاری صنعت ورزش در حال افزایش می‌باشد (میر و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۷). صنعت ورزش به‌عنوان یک صنعت پر رونق و پر درآمد، در عرصه‌ی مبادلات اقتصادی جامعه حضور مؤثر و فعال پیدا کرده است. صنعت ورزش یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد در دنیا می‌باشد که چند صد میلیارد دلار، تبادلات مالی سالیانه این صنعت می‌باشد. به‌گونه‌ای که در برخی از کشورها دو برابر صنعت خودروسازی و هفت برابر صنعت سینما در صنعت ورزش تبادلات مالی صورت می‌گیرد. صنعت ورزش در ابعاد مختلف خدماتی و محصولاتی مربوط به ورزش، فعالیت می‌نماید. صنعت ورزش همچنین در حوزه‌های قهرمانی، همگانی و حرفه‌ای فعالیت می‌نماید و خدمات و محصولات خود را به علاقه‌مندان ورزش در تمامی ابعاد ارائه می‌نماید. صنعت ورزش همواره مورد توجه محققان قرار گرفته است.

همواره تمامی صنایع تحت تأثیر مشکلات و تهدیدهایی در سطح ملی و بین‌المللی قرار دارند. یکی از تهدیدهایی که امروزه تمامی صنایع را تحت تأثیر قرار داده است، شیوع ویروس کرونا می‌باشد. این ویروس به‌واسطه ویژگی‌های خود تأثیر بسیاری بر تمامی صنایع گذاشته است و مشکلات جدی را برای آنان ایجاد نموده است (بای و همکاران، ۲۰۲۰: ۲۹). کرونا ویروس‌ها خانواده‌ی بزرگی از ویروس‌ها هستند، که از بیماری سرماخوردگی گرفته تا بیماری‌های شدیدتر همانند سندرم تنفسی خاورمیانه^۴، و سندرم حاد تنفسی^۵ را شامل می‌شود. بیماری کرونا ویروس از هشتام دسامبر سال ۲۰۱۹ به سرعت در چین گسترش یافته است. شیوع ناگهانی کرونا از چین به بیش از ۳۰ کشور، شوکی برای جامعه‌ی جهانی و به‌ویژه سیاست‌گذاران بهداشت در سراسر جهان بوده است. بسیاری از مسائل اجتماعی و اقتصادی با شیوع این بیماری گره خورده است. شوک ایجاد شده از کرونا ویروس

1. Meier
2. Bai
3. Zhang
4. MERS-CoV
5. SARS-CoV

بسیار گسترده‌تر و قوی‌تر از موارد مشابه همین دسته از ویروس‌ها که شامل سندرم حاد تنفسی، آنفلوآنزای پرندگان و آنفلوآنزای خوکی در سال‌های گذشته بود. شیوع خاص و سریع ویروس کرونا نشان می‌دهد، که چگونه یک مسئله بیولوژیکی و اپیدمیولوژیکی می‌تواند به یک موضوع اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تبدیل شود (سعادت، ۲۰۲۰: ۷۷). میزان اثرگذاری شیوع ویروس بر اقتصادها به مکانیسم شیوع و انتشار ویروس و اقدامات مداخله‌ای جهت کنترل ویروس بستگی دارد. تفاوت در مدل انتشار ویروس تبعات مختلفی بر رفتار مصرفی خانوارها و رفتار تولیدی بنگاه‌ها خواهد داشت. علاوه بر این اقدامات مداخله‌ای دولت‌ها تبعات متفاوتی بر کسب و کارها خواهد داشت. با توجه به این که در شرایطی که هنوز پیش‌بینی روشنی از شیوع ویروس وجود ندارد نمی‌توان پیش‌بینی قابل اتکایی از تولید ناخالص کشورها و در نهایت اقتصاد جهانی داشت. هر چند تلاش‌های زیادی توسط متخصصین اپیدمیولوژی با کمک ویروس‌شناسان و مدل‌سازان به‌ویژه اقتصاددانان برای مدل‌سازی رفتار انتشار ویروس صورت گرفته است اما قدرت این مدل‌ها به واکنش‌های رفتاری خانوارها و اقدامات مداخله‌ای و نوع مداخلات دولت‌ها در کنترل شیوع ویروس بستگی دارد. تاکنون نمی‌توان با دقت گفت که اقدامات کنترلی در کشورها و واکنش مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان به شیوع ویروس قابل پیش‌بینی نیست. در برخی از کشورهای پرجمعیت و هم‌مرز با اقتصاد چین شیوع ویروس گسترده نبوده است در حالی که در برخی از کشورهای اروپایی بیشترین آمار مبتلایان و مرگ و میر بعد از چین را شاهد می‌باشیم. این موضوع به ابزارها و روش‌های کنترلی و زمان برخورد با شیوع ویروس در هر یک از این اقتصادها بستگی دارد. هر یک از این عوامل دلالت‌های متفاوتی برای مدل‌های پیش‌بینی دارد. تغییر در رفتارهای مصرفی و تولیدی فعالان اقتصادی می‌تواند نتایج پیش‌بینی‌ها را دستخوش تغییر کند. بر این اساس هیچ برآورد قابل اتکایی از اثر شیوع ویروس کرونا بر اقتصاد جهانی وجود ندارد. روش‌های مختلفی برای برآورد آثار اقتصادی شیوع ویروس کرونا بر اقتصاد جهانی وجود دارد.

یکی از این روش‌ها استفاده از رفتار بازارها و پایش مستمر تغییر در سیگنال‌هایی است که از بازار مختلف دریافت می‌شود. پایش روزانه کسب و کارها و واکنش فعالیت‌های اقتصادی به شیوع ویروس کمک می‌کند تا درکی از اثر اقتصادی شیوع ویروس در اقتصاد داشته باشیم. همچنین با بررسی روندهای رکود و رونق در گذشته و تاریخ شوک‌های اقتصادی ناشی از شیوع بحران‌های مشابه ما را قادر می‌سازد تا به دیدگاه درستی نسبت به آینده تغییرات اقتصاد در واکنش به شیوع ویروس کرونا داشته باشیم. متخصصان حوزه‌ی مدل‌سازی با مطالعه این الگوها و استخراج پارامترهای قابل اتکا رفتار اقتصاد در واکنش به شیوع ویروس را شبیه‌سازی می‌کنند. شیوع ویروس کرونا در ایران نیز تأثیر بسیاری بر اقتصاد داخلی داشته و خواهد داشت؛ به باور کارشناسان اقتصادی در ایران، داستان کمی پیچیده‌تر است، زیرا علاوه بر آسیب‌های اقتصاد جهانی، اقتصاد ایران به دلیل وابستگی به نفت، تحریم‌های بین‌المللی، رشد منفی اقتصاد، تورم بالا و ... آسیب‌های بیشتری را شاهد خواهد بود. اقتصاد ایران فشارهای دوگانه تحریم و تبعات ویروس کرونا را توأمان تجربه می‌کند، هرچند اقتصاددانان بر این باور هستند که چنانچه سریع‌تر واکنشی برای کرونا یافت شود، آفت‌ها کمتر بوده و اقتصاد سریع‌تر به روال عادی باز می‌گردد. همچنین در گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر کرده آمده است: اقتصاد ایران در حالی با معضل کرونا مواجه شده که متغیرهای اقتصاد کلان وضعیت مناسبی را نشان نمی‌دهد. براساس اعلام مرکز آمار ایران رشد اقتصادی در ۹ ماهه نخست سال ۱۳۹۸، در حدود منفی ۷/۶ درصد و رشد اقتصادی بدون نفت نیز تقریباً صفر بوده است. همچنین، نرخ تورم نقطه به نقطه نیز در پایان بهمن ماه ۲۵ درصد بوده است. از سوی دیگر دولت به لحاظ منابع در تنگنا قرار دارد و کسری بودجه دولت یکی از معضلات مهم اقتصاد ایران برای سال ۱۳۹۹ است. در چنین شرایطی، هزینه‌های تحمیل شده در اثر اپیدمی کرونا و همچنین کاهش تولید ناشی از آن، می‌تواند اقتصاد را با تورم‌های بالاتر و رشدهای اقتصادی پایین‌تر مواجه سازد. از بین رفتن برخی از مشاغل و یا کاهش شدید درآمد در برخی از بخش‌ها باعث کاهش رشد اقتصادی می‌شود. شوک ناشی از کرونا، اقتصاد را هم با شوک عرضه و هم با شوک تقاضا مواجه می‌سازد. از یک طرف عرضه نیروی کار کاهش یافته و از طرف دیگر در تأمین مواد اولیه تولید نیز مشکلاتی ایجاد شده است (شوک عرضه). شوک عرضه، شوک تقاضا را به همراه خواهد داشت. تعطیلی کسب و کارها، منجر به تعدیل نیروی کار می‌شود و کاهش درآمد خانوار، کاهش تقاضا را به همراه دارد. همچنین عدم اطمینان نسبت به آینده، خانوار را به تصمیم پس‌انداز بیشتر و به تعویق انداختن خرید اقلام غیرضروری ترغیب می‌کند. همین امر کاهش

تقاضای کل بیشتری را موجب می‌شود؛ بنابراین انتظار می‌رود رکود اقتصادی ناشی از شوک ارزی و تحریم‌ها تشدید شود و لذا لازم است تا سیاست‌های حمایتی هم از خانوار و هم از کسب‌وکار صورت گیرد. در شرایطی که دولت با تنگنای مالی مواجه بوده و علاوه بر کاهش درآمدهای ناشی از تحریم و کاهش قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی، با افزایش هزینه‌های بهداشتی و درمانی ناشی از کرونا نیز روبه‌رو است، منابع برای سیاست‌های حمایتی به شدت محدود است. از این‌رو بسیار مهم است که سیاست‌های حمایتی، بهینه اتخاذ شده و از اجرای سیاست‌های حمایتی کور (نظیر تخصیص ارز ترجیحی به برخی کالاها) اجتناب شود، زیرا به احتمال قوی، این منابع با هزینه تورم تأمین شده‌اند. بر این اساس سیاست‌های افزایش تقاضای کل از طریق جلوگیری از کاهش اشتغال و درآمد خانوار باید در اولویت قرار گیرند. همچنین پژوهش‌ها حاکی از آن است که ایران به لحاظ قانون‌گذاری در صنعت ورزش به‌ویژه سیاست‌های توسعه و ساختار ورزش با ضعف‌های بسیاری روبه‌رو است (رضایی و صالحی‌پور، ۱۳۹۷: ۸۸).

نتایج پژوهش‌های مختلف در زمینه‌های اقتصادی و مالی نشان داده که در صنعت ورزش ایران شفافیت وجود ندارد و تأمین منابع مالی بیشتر از بخش‌های دولتی صورت می‌گیرد و کارآفرینی و صنعت ورزش نقش بسیار محدودی در آن دارد. از سوی دیگر، امروزه، صنعت ورزش به‌عنوان یکی از بزرگترین ظرفیت‌های کسب و کار و دارای سریع‌ترین رشد در بین صنایع شناخته شده است (رضایی و صالحی‌پور، ۱۳۹۷: ۸۸). مطالعات نشان داده است که از سال (۲۰۰۹) تا (۲۰۱۴)، صنعت ورزش در دنیا هر ساله به‌طور متوسط هفت درصد رشد داشته است که این مقدار رشد از متوسط نرخ رشد اقتصادی در بسیاری از کشورها بالاتر است (قربانی و وحدانی، ۱۳۹۵: ۲۱۰). بررسی‌های انجام شده بیانگر این است که صنعت ورزش در سال (۲۰۱۴)، حدود ۷۰۰ میلیارد دلار درآمد داشته است و حدود یک درصد از کل تولید ناخالص جهانی را به خود اختصاص داده است (قربانی و وحدانی، ۱۳۹۵: ۲۱۰). این آمار و ارقام نشان از اهمیت روبه رشد صنعت ورزش در سطح بین‌المللی دارد. از طرفی پژوهش‌های انجام شده در این حوزه نشان می‌دهد که این مسأله در کشور ایران وضعیت مناسبی ندارد. مطابق با نتایج کلاسی و همکاران (۱۳۹۸) در ایران سهم صنعت ورزش، ۱/۲ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است. آنان همچنین اشاره داشتند که تولید ناخالص داخلی ورزش در سال ۱۳۷۵ در حدود ۰/۳۰۴ درصد تولید ناخالص داخلی را تشکیل داده است و این میزان در سال ۱۳۹۴ به ۰/۱۲۱ درصد تولید ناخالص داخلی رسیده است. از منظری دیگر، منحصره‌فرد بودن ورزش با در نظر گرفتن گسترش کارآفرینی در صنایع و سازمان‌ها، فرصت‌های پویایی را برای کارآفرینان فراهم کرده است. فرصت‌هایی که یا شناخته نشده‌اند و یا پتانسیل افراد در استفاده از چنین ظرفیت‌هایی همراستا نبوده است (هنری، ۱۳۹۴: ۶۵). از بُعدی دیگر، ورزش از طریق ایجاد تقاضا برای خدمات و کالاهای ورزشی زمینه لازم را برای توسعه کارآفرینی فراهم می‌کند و کارآفرینی از طریق ایجاد کسب و کار ورزشی در تولید لوازم و تجهیزات ورزشی و ارائه خدمات ورزشی و توسعه کسب و کارهای ورزشی به توسعه ورزش کمک می‌کند. از سوی دیگر تضعیف اقتصاد جهانی صنعت ورزش را تحت تأثیر خود قرار داده است و راه حل گریز از این مشکل استفاده از ظرفیت‌های پیش روی کارآفرینی را یادآور می‌شود (روتن^۱، ۲۰۱۱: ۵۷).

در مسیر بهبود وضعیت مالی و اقتصادی در حوزه‌های مختلف ورزشی تحقیقات مختلفی انجام شده است. ناصح (۱۳۹۳) در تحقیق خود اشاره داشتند که عوامل آموزشی به‌واسطه بهبود مهارت‌ها و دانش مالی و اقتصادی در ورزش می‌تواند مسیر بهبود و توسعه عملکرد مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط ورزشی را ارتقا دهد. لولین و ویلسن^۲ (۲۰۰۳) در تحقیق خود مشخص نمودند که بهبود آموزش‌ها به‌واسطه ایجاد نوآوری می‌تواند بهبود عملکرد مالی شرکت‌ها منجر گردد. از دیدگاه آنان این مسأله ناشی از شکل‌گیری رفتارهای نوآورانه می‌باشد. به عبارتی از دیدگاه آنان در جهت بهبود عملکرد مالی می‌بایستی به نوآوری توجه ویژه‌ای گردد. باچ کانیوالا^۳ و همکاران (۲۰۰۱) نیز در تحقیق خود ضمن اشاره به مسائل آموزشی اشاره داشتند که آموزش می‌تواند مسیر توسعه کارآفرینی و در نتیجه عملکرد مالی را تسهیل دهد. مالیم^۴ (۲۰۰۳) نیز مشخص نمودند ضعف آموزش و

1. Ratten
2. Lolin & Wilsen
3. Bach Kaniola
4. Mülayim

پژوهش را مهم‌ترین مشکل تعاونی‌های تولیدی در ترکیه معرفی می‌کند. افجه و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیق خود پس از بررسی‌های انجام شده اشاره داشتند که حمایت‌های دولتی نقش مهمی در بهبود وضعیت مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط می‌باشد. غلامی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در تحقیق خود که با هدف بررسی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری بنگاه‌های کوچک و متوسط در صنعت ورزش کشور اشاره داشتند، پس از بررسی‌های خود پی بردند که در مسیر بهبود وضعیت بنگاه‌های کوچک و متوسط در صنعت ورزش کشور می‌بایستی به مسائل مربوط به تکنولوژی توجه جدی نمود.

اگرچه تحقیقاتی در خصوص بهبود وضعیت مالی در صنعت ورزش و حوزه‌های مربوط به آن انجام شده است اما خلاء تحقیقاتی در خصوص راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش به خصوص در شرایط بحرانی کاملاً مشهود می‌باشد. به عبارتی راهکارهایی در جهت تطابق صنعت ورزش با بحران‌های ملی و بین‌المللی وجود ندارد. با توجه به شرایط کنونی در سطح جهان و شیوع ویروس کرونا، صنعت ورزش دچار مشکلات عمده‌ای به خصوص از منظر اقتصادی شده است. با توجه به مشکلات ایجاد شده در حوزه مسائل اقتصادی در صنعت ورزش اما تحقیقاتی در این خصوص شکل نگرفته است. به عبارتی این مسأله سبب گردیده است تا خلاء تحقیقاتی در خصوص فقدان چارچوب‌هایی در حوزه راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش در شرایط کرونا کاملاً درک گردد. این خلا منجر به بروز آسیب‌هایی بر صنعت ورزش گردیده است و روند توسعه این صنعت را دچار مشکلات اساسی کرده است. با توجه به شرایط حساسی که صنعت ورزش به مانند سایر صنایع در خصوص مواجهه با ویروس کرونا دارد، تدوین چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش می‌تواند حمایت‌هایی از صنعت ورزش در این خصوص را ایجاد نماید. به عبارتی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش به‌واسطه ارائه راهکارهایی در این خصوص می‌تواند به بهبود فعالیت‌های اجرایی در صنعت ورزش در خصوص مواجهه با ویروس کرونا منجر گردد. از این‌رو تحقیق حاضر ضمن ایجاد شواهد علمی در خصوص راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش سبب می‌گردد تا پیشنهادهای به متولیان ورزش در جهت کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش ارائه دهد. بنابراین پژوهش حاضر با توجه به فقدان مدل‌های جامع در این خصوص، جهت ارائه‌ی مدل در پژوهش حاضر از روش دلفی جهت کشف مفاهیم در این حوزه و ارائه‌ی راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش استفاده خواهد شد. لذا این پژوهش قصد پاسخ‌گویی به این سؤالات را دارد که راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش چگونه می‌باشد؟

روش پژوهش

با توجه این‌که هدف پژوهش حاضر مطالعه‌ی عمیق چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش است، طرح آن از طرح‌های ترکیبی بود. از این‌رو ابتدا روش شناسی و تحلیل بخش کیفی و سپس روش شناسی و تحلیل بخش کمی پژوهش به تفکیک ارائه می‌شود و در بخش نتیجه‌گیری، نتایج به‌دست آمده در هر دو بخش با هم ادغام و ارائه شد.

روش شناسی بخش کیفی

روش پژوهش در بخش کیفی مطالعه‌ی موردی کیفی بود. روش کیفی مورد استفاده در تحقیق حاضر از نوع دلفی بود. مشارکت کنندگان خبرگان حوزه‌ی مدیریت ورزشی بودند. با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک اشباع نظری، آگاهی دهندگان کلیدی (شامل ۱۸ نفر از خبرگان حوزه مدیریت ورزشی) برای شناسایی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش انتخاب شدند و با آنها مصاحبه به عمل آمد. ابزار مورد استفاده برای شناسایی عوامل چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش، مصاحبه نیمه ساختارمند (با گروه‌های کانونی) و مطالعه اسناد بود. برای تأمین روایی و پایایی مطالعه از روش ارزیابی لینکلن و گوبا^۱ و بهره‌گیری از چهار معیار اعتبار (باورپذیری)، انتقال‌پذیری،

اطمینان‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد. برای اخذ مجوز مورد نیاز برای انجام دادن مصاحبه با افراد کانونی، اقداماتی صورت گرفت که در این بخش پس از جلب همکاری صاحب نظران کلیدی برای مصاحبه و جلب اعتماد آنان رأی دادن اطلاعات لازم، در زمان مقرر مراجعه و اطلاعات لازم گردآوری شده است. تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه‌های انجام شده، با روش تحلیل داده بنیاد انجام گرفته است.

روش‌شناسی بخش کمی پژوهش

در بخش کمی از روش پژوهش توصیفی، از نوع همبستگی و روش اجرا به‌صورت میدانی است. جامعه آماری مورد مطالعه کلیه متخصصین ورزشی و فعالین اقتصادی ورزشی در کشور می‌باشد. جامعه آماری مورد مطالعه کلیه متخصصین ورزشی و فعالین اقتصادی ورزشی در کشور می‌باشد. که با توجه به حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه در نظر گرفته شد. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش که شامل ۴۹ گویه که با توجه به مبانی نظری و با توجه به بخش کیفی تحقیق استخراج شده است و گویه‌های آنها بر پایه طیف پنج گزینه‌ای لیکرت، از کاملاً موافقم (۵) تا کاملاً مخالفم (۱) تنظیم شده بود برای بررسی روایی صوری از نظر ده تن از اساتید مدیریت ورزشی بهره گرفته شد و برای روایی محتوایی سؤال‌های پرسشنامه از مدل لاشه استفاده شد ($CVR=0/79$) و روایی محتوایی تأیید شد. همچنین آلفای کرونباخ متغیرها بالای ۰/۷ می‌باشد. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر در نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲، AMOS نسخه ۲۲ و Maxqda نسخه ۲۰۱۸ انجام شد.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های توصیفی بخش کیفی

یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری پژوهش حاضر در بخش دلفی در جدول ۱ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی پژوهش در بخش دلفی

درصد	فراوانی	گروه‌ها	ویژگی‌های جمعیت شناختی
۶۴/۲۸	۹	مرد	جنسیت
۳۵/۷۲	۵	زن	
۱۴/۲۸	۲	استادیار	مرتبۀ علمی
۱۴/۲۸	۲	دانشیار	
۷/۱۵	۱	استاد	
۶۴/۲۹	۹	دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی	

نتایج توصیفی تحقیق نشان داد که نمونه‌های بخش کیفی تحقیق شامل ۶۴/۲۸٪ مرد و ۳۵/۷۲٪ زن بودند. همچنین از این میان نمونه‌های تحقیق افراد دارای مدرک دانشجویان دکتری مدیریت ورزشی با ۶۴/۲۹٪ بیشترین تعداد را دارا می‌باشند.

یافته‌های بخش کیفی

داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، در روش دلفی تحلیل شد. که سه بُعد ساختاری، بُعد زمینه‌ای و بُعد اجتماعی و حمایتی به‌عنوان چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش پدید آمد.

جدول ۲: چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش

بُعد ساختاری چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش	
عوامل اقتصادی	سهولت دسترسی به سرمایه و منابع مالی، حمایت‌های مالی برای دسترسی عادلانه همه سرمایه‌گذاران و باشگاه داران، مشارکت بخش‌های غیردولتی و خیرین در تأمین منابع مالی برای شرکت‌های آسیب دیده، ارائه خدمات در زمینه تحقیقات بازاریابی، ارائه خدمات در زمینه تجارت الکترونیک
عوامل مدیریتی	حمایت مدیران کشوری از شرکت ورزشی، برداشتن بروکراسی‌های اداری برای انجام‌های فعالیت‌های اقتصادی در دوران کرونا، تأمین منابع مادی و معنوی برای تجاری‌سازی شرکت‌ها
عوامل تولیدی	کمک به بهینه سازی خطوط تولید و کاهش هزینه‌ها (تکنیک‌های مدیریت تولید)، کمک به تأمین مواد اولیه مرغوب، کمک به استقرار و آموزش نظام کنترل کیفیت، کمک به انتخاب فناوری مناسب
یادگیری سازمانی	پایش مستمر محیطی به منظور شناسایی نیازها و خواسته‌های مردمی، وجود فضای باز سازمانی و امکان ابراز نظرات، دیدگاه‌ها و ایده‌های کارکنان، اعتماد مدیران به کارکنان در راستای افزایش خودباوری آنها
محیط مالی	مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به گرفتن اعتبار برای ادارات و نهادهای فعال ورزشی، مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به میزان تخفیف مالیات‌ها برای ایجاد انگیزه جهت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش، مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به حمایت نظام مالی از منافع سهام‌داران در بخش ورزش
عوامل استراتژیک	ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه بازاریابی در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه کسب و کار در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه تولیدات در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه آموزش در دوران کرونا
بُعد زمینه‌ای چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش	
عوامل خودباوری	توانایی درک فرصت‌ها جدید در بازار موجود، توانایی ارائه خدمات جدید، توانایی خلق ایده جدید
عوامل ارزش آفرینی	وجود روحیه خیرخواهی و مثبت اندیشی، صداقت در کلام، بردباری و سعه صدر در برخورد با موضوع کرونا، موقعیت‌شناسی، تدبیر و آینده نگری در تصمیم‌گیری‌ها
درک فضای ایجاد شده از کسب و کار	درک محیط اقتصادی، درک محیط نهادی، درک فضای قانونی و نظارتی، درک هنجارهای فرهنگی و اجتماعی
عوامل حمایتی	حمایت قانونی، شکل‌گیری سازمان‌های حمایتی پیشرو مانند گروه‌های غیرانتفاعی، بهبود سیاست‌های اقتصادی تقویت جامعه مدنی، اعتماد سیاسی شرکت‌های بخش خصوصی به دولت در دوران پسا کرونا، انجام حمایت‌های تجاری
بُعد اجتماعی و حمایتی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش	
عوامل ترویجی	برگزاری دوره‌های آموزشی، پوشش فراگیر رسانه‌های جمعی، انتقال دانش به شرکت‌ها، دسترسی به فناوری‌های نوین برای تولید
عوامل فرهنگی	ایجاد امنیت اقتصادی برای دوران پسا کرونا، نگاه مثبت به حضور شرکت‌های خصوصی در ورزش، باور جامعه به صنعت ورزش در بازار کار در پسا کرونا، ایجاد مشوق‌های معنوی
عوامل روانشناختی	بالابردن سطح خلاقیت و نوآوری، شناسایی فرصت‌های محلی، ایجاد تصویری روشن به آینده
عوامل سرمایه اجتماعی	اعتماد و همبستگی، انسجام اجتماعی و شمول، فعالیت‌های جمعی و همکاری با دیگر شرکت‌ها

شکل ۲: مدل مفهومی تحقیق

یافته‌های بخش کمی پژوهش

در جدول ۳ شاخص‌های مربوط به آمار توصیفی متغیرهای پژوهش برای نمونه‌ی مورد بررسی شامل میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی آورده شده است. جهت بررسی توزیع داده‌های تحقیق از شاخص‌های کشیدگی و چولگی استفاده گردید. مطابق با نظر هیر^۱ و همکاران (۲۰۱۶) در شرایط نرمال بودن توزیع داده‌ها می‌بایستی شاخص کشیدگی و چولگی بین ۳ و -۳ باشد. با این توضیح، مشخص گردید که توزیع داده‌ها طبیعی می‌باشد. بنابراین می‌توانیم جهت تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش از روش تحلیل مسیر استفاده کنیم.

جدول ۳: شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	آلفای کرونباخ
بعد ساختاری	۳/۴۵	۰/۷۰۱	۰/۲۲	۰/۱۲	۰/۷۹
عوامل اقتصادی	۲/۸۵	۰/۴۱۷	-۰/۸	-۰/۱۷	۰/۷۵
عوامل مدیریتی	۳/۲۱	۰/۱۷۸	۰/۴۷	-۰/۲۱	۰/۷۴
عوامل تولیدی	۳/۰۸	۰/۳۲۷	۰/۱۷	۰/۲۳	۰/۸۳
یادگیری سازمانی	۲/۵۷	۰/۲۵۷	-۰,۳۶	-۰/۲۷	۰/۸۴
محیط مالی	۲/۹۱	۰/۵۵۷	-۰,۱۷	۰/۳۸	۰/۷۹
عوامل استراتژیک	۲/۶۵	۰/۸۸۰	۰/۴۴	-۰/۲۷	۰/۷۴

1. Hair

۰/۸۰	۰/۱۲	۰/۳۷	۰/۳۶۱	۲/۵۹	بُعد زمینه‌ای
۰/۸۵	۰/۲۲	۰/۱۹	۰/۳۹۱	۲/۴۵	عوامل خوباوری
۰/۸۱	-۰/۱۹	۰/۳۱	۰/۳۲۱	۲/۷۷	عوامل ارزش آفرینی
۰/۷۷	-۰/۰۷	-۰/۰۹	۰/۴۳۵	۳/۱۲	درک فضای ایجاد شده از کسب و کار
۰/۷۶	-۰/۶۱	۰/۲۲	۰/۴۵۶	۲/۸۵	عوامل حمایتی
۰/۸۳	-۰/۵۷	۰/۱۵	۰/۴۳۵	۳/۰۹	بعد اجتماعی و حمایتی
۰/۸۴	-۰/۲۶	۰/۱۷	۰/۲۱۱	۲/۷۶	عوامل ترویجی
۰/۷۸	-۰/۷۵	۰/۰۸	۰/۴۳۵	۳/۸۰	عوامل فرهنگی
۰/۷۴	-۰/۶۷	-۰/۰۵	۰/۱۳۴	۳/۰۹	عوامل روانشناختی
۰/۷۲	-۰/۰۷	-۰/۳۲	۰/۳۲۸	۳/۲۵	عوامل سرمایه اجتماعی

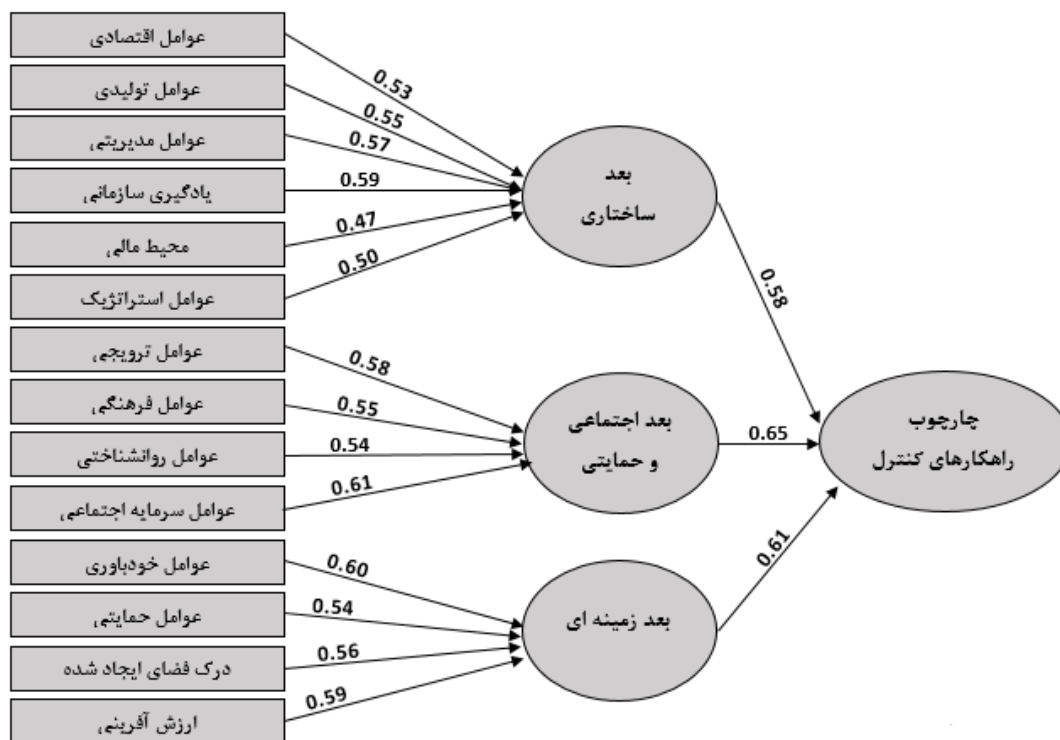
جهت بررسی ساختار عاملی، چارچوب مدل توسعه اقتصادی صنعت ورزش با کاربرد شبکه‌های اجتماعی از روش تحلیل مسیر استفاده گردید. پس از محاسبه مقدار T مربوطه هر عامل مشخص گردید که تمامی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش تأثیر معناداری را دارند. شکل شماره ۱ مدل آماری پژوهش حاضر را به نمایش گذاشته است. همان طور که جدول ۴ نشان می‌دهد تمامی متغیرها دارای اثر معناداری می‌باشد.

جدول ۴: اثرات مستقیم متغیرها

فرضیات	سطح معناداری	نسبت بحرانی	خطای معیار	برآورد استاندارد	متغیرهای پژوهش
قبول	۰/۰۰۱	۴/۲۲	۰/۱۴	۰/۵۸	بُعد ساختار بر راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش تأثیر می‌گذارد.
قبول	۰/۰۰۲	۴/۴۳	۰/۱۸	۰/۶۱	بُعد زمینه‌ای بر راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش تأثیر می‌گذارد.
قبول	۰/۰۰۱	۴/۱۰	۰/۲۰	۰/۶۵	بُعد اجتماعی و حمایتی بر راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش تأثیر می‌گذارد.

جدول ۵: شاخص‌های برازش مدل

NFL	AGFI	GFI	CFI	RSMEA	X ² /df	Df	X ²	شاخص
۰/۹۲۴	۰/۹۲۵	۰/۹۲۰	۰/۹۲۳	۰/۰۰۴	۲/۰۶۷	۶۴	۱۳۲/۳۴۳	میزان
بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	پایین‌تر از ۰/۰۵	X ² /df < ۳ مناسب			حد مطلوب
مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب	مطلوب			وضعیت

شکل ۳. مدل ساختاری پژوهش

همان‌طور که در این مدل نشان داده شده است، بُعد اجتماعی و حمایتی با مقدار $0/65$ بُعد زمینه‌ای با مقدار اثر $0/61$ و بُعد ساختاری با مقدار اثر $0/58$ بر چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش اثر می‌گذارد. همچنین براساس شاخص‌های برازندگی (جدول ۵) نیز مشخص گردید که مدل پژوهش مدل مناسبی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، مطالعه‌ی چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش، از دیدگاه صاحب‌نظران می‌باشد. این پژوهش در پی پاسخ به این پرسش است که چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش کدام است؟ بر اساس یافته‌ها ۳ بُعد اصلی که نقش قابل ملاحظه‌ای در راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش داشته، شامل: «بُعد ساختاری، بُعد اجتماعی و حمایتی، بُعد زمینه‌ای» می‌باشد. از طریق تحلیل مسیر اولویت هر کدام از عوامل مشخص گردید.

عامل شماره یک بُعد اجتماعی و حمایتی که شامل: الف- عوامل ترویجی: برگزاری دوره‌های آموزشی، پوشش فراگیر رسانه‌های جمعی، انتقال دانش به شرکت‌ها، دسترسی به فناوری‌های نوین برای تولید. ب- عوامل فرهنگی: ایجاد امنیت اقتصادی برای دوران پساکرونا، نگاه مثبت به حضور شرکت‌های خصوصی در ورزش، باور جامعه به صنعت ورزش در بازار کار در پساکرونا، ایجاد مشوق‌های معنوی. ج- روانشناختی: بالا بردن سطح خلاقیت و نوآوری، شناسایی فرصت‌های محلی، ایجاد تصویری روشن به آینده. د- سرمایه اجتماعی: اعتماد و همبستگی، انسجام اجتماعی و شمول، فعالیت‌های جمعی و همکاری با دیگر شرکت‌ها می‌باشد. این یافته با نتایج تحقیقات زیر همخوان است. نکویی و همکاران در تحقیق خود بیان داشتند، در کشورهای در حال توسعه و به‌ویژه ایران، به دلیل کم بودن میزان آگاهی و آموزش تعاون در سطح عمومی و نیز فقدان منابع مالی مناسب و کافی برای تأمین نیازهای اولیه و سرمایه مورد نیاز، بستری برای پیدایش تعاونی‌های خودجوش فراهم نیست.

ضعف مدیریت تعاونی به دلیل عدم آموزش کافی درباره فعالیت‌های تولیدی، را سبب کندی رشد تعاونی‌ها ذکر کرده است. ناصح (۱۳۹۳) عوامل آموزشی را به‌عنوان عوامل تأثیرگذار در توسعه و تشکیل بنگاه‌های کوچک و متوسط ورزشی در قالب تعاونی می‌داند. لولین و ویلسن (۲۰۰۳) بیان می‌دارند که آموزش ممکن است باعث ارتقای ظرفیت خلاقیت، انعطاف‌پذیری، خود هدایتی و توانایی بهتر برای شکل‌گیری رفتار نوآورانه در درون یک شرکت شود. باج کانیاوالا و همکاران (۲۰۰۱) کمبود آموزش را به‌عنوان یک مانع برای یک کارآفرین مطرح می‌کند. مالیم^۱ (۲۰۰۳) ضعف آموزش و پژوهش را مهم‌ترین مشکل تعاونی‌های تولیدی در ترکیه معرفی می‌کند. یکی از ابزارهای بسیار هم برای گسترش تعاونی‌های ورزشی در جامعه، کار فرهنگی است، یعنی ابتدا باید بینش و تفکر مردم را درباره این موضوع آماده کرد تا به آسانی مورد پذیرش قرار گیرد. آموزش کارآفرینان و بخصوص مدیران می‌تواند زمینه‌ساز ارتقاء توسعه در صنعت ورزش گردد.

عامل شماره دو بُعد زمینه‌ای که شامل: الف: خوابوری؛ توانایی درک فرصت‌ها جدید در بازار موجود، توانایی ارائه خدمات جدید، توانایی خلق ایده جدید. ب-حمایتی؛ حمایت قانونی، شکل‌گیری سازمان‌های حمایتی پیشرو مانند گروه‌های غیرانتفاعی، بهبود سیاست‌های اقتصادی تقویت جامعه مدنی، اعتماد سیاسی شرکت‌های بخش خصوصی به دولت در دوران پسا کرونا، انجام حمایت‌های تجاری. ج- درک فضای ایجاد شده از کسب و کار؛ درک محیط اقتصادی، درک محیط نهادی، درک فضای قانونی و نظارتی، درک هنجارهای فرهنگی و اجتماعی. د- ارزش آفرینی؛ وجود روحیه خیرخواهی و مثبت اندیشی، صداقت در کلام، بردباری و سعه صدر در برخورد با موضوع کرونا، موقعیت شناسی، تدبیر و آینده‌نگری در تصمیم‌گیری‌ها می‌باشد که با یافته‌های ناصح (۱۳۹۳)، غلامی (۱۳۹۶) همخوان می‌باشد. در کشور اندونزی نیز در سال ۱۹۷۵ از شروع دومین برنامه توسعه صنعتی این کشور سعی شده برنامه‌های حمایتی برای توسعه و گسترش صنایع کوچک خود اشتغال به اجرا در آورد. در یکی از این برنامه‌ها برای تأمین ماشین‌آلات و سایر تجهیزات خود اشتغال، از طریق اجاره بلندمدت یا فروش ماشین‌آلات دست دوم کارخانجات دولتی به واحدهای خود اشتغال به توسعه این امر مبادرت ورزیدند.

عامل شماره سه بُعد ساختاری که شامل: الف. عوامل اقتصادی؛ سهولت دسترسی به سرمایه و منابع مالی، حمایت‌های مالی برای دسترسی عادلانه همه سرمایه‌گذاران و باشگاه‌داران، مشارکت بخش‌های غیردولتی و خیرین در تأمین منابع مالی برای شرکت‌های آسیب دیده، ارائه خدمات در زمینه تحقیقات بازاریابی، ارائه خدمات در زمینه تجارت الکترونیک. ب- مدیریتی؛ حمایت مدیران کشوری از شرکت ورزشی، برداشتن بروکراسی‌های اداری برای انجام‌های فعالیت‌های اقتصادی در دوران کرونا، تأمین منابع مادی و معنوی برای تجاری سازی شرکت‌ها. ج- عوامل تولیدی؛ کمک به بهینه‌سازی خطوط تولید و کاهش هزینه‌ها (تکنیک‌های مدیریت تولید)، کمک به تأمین مواد اولیه مرغوب، کمک به استقرار و آموزش نظام کنترل کیفیت، کمک به انتخاب فناوری مناسب. د- یادگیری سازمانی؛ پایش مستمر محیطی به منظور شناسایی نیازها و خواسته‌های مردمی، وجود فضای باز سازمانی و امکان ابراز نظرات، دیدگاه‌ها و ایده‌های کارکنان، اعتماد مدیران به کارکنان در راستای افزایش خودباوری آنها. ه- محیط مالی؛ مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به گرفتن اعتبار برای ادارات و نهادهای فعال ورزشی، مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به میزان تخفیف مالیات‌ها برای ایجاد انگیزه جهت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش، مدیران ارشد وزارت ورزش کمک کنند به حمایت نظام مالی از منافع سهام‌داران در بخش ورزش و- عوامل استراتژیک ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه بازاریابی در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه کسب و کار در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه تولیدات در دوران کرونا، ایجاد شبکه و کارگروه تخصصی حوزه آموزش در دوران کرونا می‌باشد. ناصح (۱۳۹۳) مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در توسعه و تشکیل بنگاه‌های کوچک و متوسط در قالب تعاونی را شامل: عوامل حمایتی- تشویقی، قانونی- ساختاری، آموزشی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و عامل اطلاع‌رسانی فرهنگی می‌داند. افجه و همکاران (۱۳۹۰) در حمایت دولت از بنگاه‌های کوچک و متوسط، حمایت‌های مالی و اعتباری در اولویت‌های اولیه قرار دارد. و پس از آن حمایت‌های زیرساختی، حمایت‌های بازاریابی و حمایت‌های آموزشی و مشاوره‌ای را به‌عنوان اولویت‌های

بعدی معرفی می‌کند. عوامل حمایتی مانند: قوانین حمایتی برای رفع موانع سرمایه‌گذاری در این بنگاه‌ها، اطمینان خاطر و امنیت بیشتر برای فروش و بازاریابی محصولات، اعطای مشوق‌های مالیاتی و واگذاری وام‌های کم بهره و غیره می‌تواند زمینه ساز انگیزش، ترغیت و تشویق و مشارکت کارآفرینان و سرمایه‌گذاران در این بخش گردد. در مجموع آثار اقتصادی شیوع این ویروس بر کسب و کارها و فعالیت‌های اقتصادی در کشور را می‌توان از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داد. نگرانی نسبت به شیوع ویروس بر رفتار مصرفی خانوارها اثرگذار است. از سوی دیگر با کاهش تقاضا، بنگاه‌های اقتصادی، کسب و کارها به‌ویژه کسب و کارهای کوچک تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند. با این وجود تمام بخش‌های اقتصادی به یک نسبت دچار رکود نمی‌شوند. بخش‌هایی از اقتصاد که محدودیت‌های کنترلی از سوی دولت جهت کنترل و کاهش ابتلاء اعمال می‌گردد. بخش‌هایی مانند گردشگری و صنعت ورزش از حمله بخش‌هایی هستند که به سرعت تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند. اصناف به‌ویژه خرده فروشی به خاطر محدودیت‌هایی که باید توسط دولت‌ها برای مجموعه‌های تجاری و بازارها اعمال شود و یا به‌واسطه خود قرنطینه کردن که توسط شهروندان صورت می‌گیرد، با رکود مواجه می‌شوند. همچنین با شیوع ویروس کرونا و نگرانی مردم از ورود به اماکن عمومی نظیر فروشگاه‌ها، مراکز خدماتی و ... بسیاری از مشاغل و کسب و کارها با کاهش تقاضا و فروش کالاها و خدمات خود مواجه شدند. بنابراین هرگونه سیاستی که برای کنترل شیوع کرونا به اجرا گذاشته می‌شود باید به‌طور همزمان به بررسی آثار اقتصادی آن نیز پردازد و در مقابل هرگونه سیاست حمایتی از کسب و کارها و مردم که صورت می‌گیرد، باید به‌طور همزمان به کنترل شیوع کرونا نیز کمک کند. در خصوص میزان اثرگذاری شیوع ویروس کرونا بر اقتصاد ایران باید گفت که متأسفانه کشور ایران از جمله کشورهایی به شمار می‌رود که نرخ انتشار بالایی را تجربه می‌کند. آمار رسمی مبتلایان و فوتی‌های ناشی از آن، لزوم توجه به ابزارها و سیاست‌های پیشگیرانه و کنترلی را روشن می‌سازد. آثار اقتصادی شیوع این ویروس بر کسب و کارها و فعالیت‌های اقتصادی در کشور را می‌توان از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داد. نگرانی نسبت به شیوع ویروس بر رفتار مصرفی خانوارها اثرگذار است. از سوی دیگر با کاهش تقاضا، بنگاه‌های اقتصادی، کسب و کارها به‌ویژه کسب و کارهای کوچک تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند. با این وجود تمام بخش‌های اقتصادی به یک نسبت دچار رکود نمی‌شوند. بخش‌هایی از اقتصاد که محدودیت‌های کنترلی از سوی دولت جهت کنترل و کاهش ابتلاء اعمال می‌گردد. بخش‌هایی مانند گردشگری و حمل‌ونقل از جمله بخش‌هایی هستند که به سرعت تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا قرار می‌گیرند. اصناف به‌ویژه خرده فروشی به خاطر محدودیت‌هایی که باید توسط دولت‌ها برای مجموعه‌های تجاری و بازارها اعمال شود و یا به‌واسطه خود قرنطینه کردن که توسط شهروندان صورت می‌گیرد، با رکود مواجه می‌شوند.

لذا پیشنهاد می‌شود صاحب مدیران ارشد توجه به سه بُعد تحقیق حاضر، زمینه رشد و شکوفای این صنایع ورزشی را در کشور فراهم نمایند. برای طراحی یک ساز و کار حمایتی باید ابتدا شناخت کافی از وضعیت صنعت ورزش داشته باشیم همچنین بر این بررسی تجربه کشورهای مشابه از جمله چین می‌تواند به ما کمک کند تا تمام ابعاد فعالیت‌ها را مورد بررسی و برای آن ساز و کار حمایتی طراحی کنیم. ستاد ملی مبارزه با کرونا در وزارت بهداشت درگیر موضوع کنترل و درمان بیماری است ابعاد اقتصادی در این ستاد به خوبی دیده نشده است. باید طبق قانون ستاد مبارزه با کرونا باید در سطحی بالاتر و با اختیاراتی جامع‌تر تشکیل می‌شد که بتواند به ابعاد مالی و اقتصادی مبارزه با پیامدهای کرونا ورود کند. به همین دلیل ما شاهد این هستیم که در روزهای اخیر اقداماتی در این خصوص به‌صورت پراکنده انجام شده است. برای مثال بانک مرکزی دستورالعملی را برای کمک به تسهیلات گیرندگان قرض الحسنه صادر و به آنها مهلت ۳ ماهه در بازپرداخت اقساط داده است. روشن است که این تسهیلات بیشتر به خانوارها تعلق گرفته و جزء تسهیلات خرد به‌شمار می‌رود. هر چند کمک خوبی به خانوارها می‌کند اما بنگاه‌ها و کسب و کارهایی ورزشی که با رکود مواجه شده‌اند باید مورد حمایت قرار گیرند. باید بسته طراحی شده به منظور حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط طراحی و اجرا شود. همچنین وزارت ورزش می‌تواند اقدام به بخشودگی اجاره بهای املاک خود کند. این اقدامات مناسب اما ناکافی است. زیرا منسجم و هماهنگ در یک نهادی که ضمانت اجرا داشته

باشد تصمیم‌گیری نشده است. به نظر یکی از ابعاد مهم حوزه منابع انسانی و تأمین اجتماعی است. بدون شک رکود در بنگاه‌ها باعث خواهد شد تا کسب و کارها اقدام به تعدیل نیروی کار خود کنند که هزینه‌های اجتماعی بالایی را به کشور تحمیل خواهد کرد. به نظر من دولت باید در این حوزه ورود کند و بر اساس تجربه کشورهای دیگر از جمله چین بسته جامع حمایتی طراحی و اجرا کند.

منابع

- احسانی، محمد؛ عظیم‌زاده، سیدمرتضی؛ کردنائیچ، اسدالله (۱۳۹۴). «بررسی ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینانه و ایجاد کسب و کارهای کوچک و متوسط ورزشی»، نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۱، ۸۲-۶۹.
- افجه، سید علی‌اکبر؛ سجادی نایبی، سیدعلی (۱۳۹۰). «بررسی و اولویت‌بندی انواع حمایت‌های دولتی از بنگاه‌های کوچک و متوسط»، فصلنامه مطالعات گردشگری، شماره ۱۳، ۸۵-۱۱۱.
- رضایی، شمس‌الدین و صالحی‌پور، مژگان (۱۳۹۷). «تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه صنعت ورزش ایران با رویکرد داده بنیاد»، نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش. ۱۰۷-۸۹: (۱)۶.
- سادات عقلی، فریبا؛ طیبی، سید کمال؛ زمانی، زهرا؛ ابراهیمی، نسرين (۱۳۹۱). اثر کارآفرینی و توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط بر اشتغال: چند کشور منتخب در حال توسعه، توسعه کارآفرینی، سال پنجم، جلد دوم، ۱۴۵-۱۶۴.
- عزیزی، محمد؛ شفیع‌زاده، احسان و اکبرزاده، نجمه (۱۳۹۲). «شناسایی شایستگی‌های کارآفرینانه‌ی مورد نیاز مدیران دانشگاهی»، توسعه کارآفرینی، ۶ (۲): ۲۷-۵۳.
- غلامی، علی؛ زارع، علیرضا؛ فلاوند، اکبر؛ شیرالی، رضوان (۱۳۹۶). «بررسی عوامل شکل‌گیری بنگاه‌های کوچک و متوسط در صنعت ورزش ایران»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، شماره ۲، ۵۷-۶۶.
- قربانی، محمدحسین و وحدانی، محسن (۱۳۹۵). «طراحی الگوی شایستگی‌های کارآفرینی در صنعت ورزشی ایران»، مطالعات مدیریت ورزشی، ۳۹: ۲۰۵-۲۲۸.
- کلاشی، مازیار؛ عیدی، حسین؛ عباسی، همایون؛ رجبی، محمدهادی (۱۳۹۸). برآورد تولید ناخالص داخلی ورزش و تحولات اجزای آن، مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۱ (۵۴)، ۳۲-۱۷.
- مندعلی‌زاده، زینب؛ احسانی، محمد و هنری، حبیب (۱۳۹۵). «طراحی مدل کارآفرینی پایدار در ورزش با استفاده از نظریه برخاسته از داده‌ها»، مدیریت ورزشی، ۸ (۵): ۷۰۹-۷۲۵.
- منوریان، عباس؛ مانیان، امیر؛ موحدی، مسعود؛ اکبری، محسن (۱۳۹۳). «بررسی عوامل تأثیرگذار بر توسعه تجارت الکترونیکی (مطالعه موردی بنگاه‌های کوچک و متوسط تهران)»، نشریه مدیریت فناوری اطلاعات، شماره ۱، ۱۶۰-۱۴۵.
- ناصح، مهتاب؛ قهرمان تبریزی، کورش؛ شریفیان، اسماعیل (۱۳۹۳). «مقایسه دیدگاه کارشناسان تعاون و صاحب نظران مدیریت ورزشی در خصوص توسعه بنگاه‌های کوچک و متوسط در قالب تعاونی»، نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۳، ۴۷۳-۴۵۹.
- نظری قنبری، میثم؛ صابونچی، رضا (۱۳۹۳). «تحلیل نقش آموزش و سرمایه انسانی در رقابت‌پذیری اقتصادی ورزش استان‌های غرب کشور»، نشریه مطالعات مبانی مدیریت در ورزش، شماره ۲، ۹۷-۹۱.
- هنری، حبیب و مندعلی‌زاده، زینب (۱۳۹۴). «چارچوب تبیین و تدوین بیانیه مأموریت کارآفرینی در ورزش کشور از دیدگاه صاحب نظران ورزشی»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲ (۲): ۴۹-۶۰.
- Asgarian, F; Faraji Dana, A; Godarzi, M; Jafary, A (2005). "Study of Economic Status of Iran's Sports Industry in 1998 and 2001", *Move*, 24(24), 25-43.
- Bai, X., Zhao, X., & Shin, H. (2020). "The Reflective Research on the Impact of the Public Health CRISIS on Chinese Sport Industry by the COVID-19 Pandemic". *International journal of crisis & safety*, 5, 28-37.
- Boheim, R., Stiglbaure, A. and Winter-Ebmer R., (2009), "On the Persistence of Job Creation in Old and New Firms". *Economics Letters* 105, 17-19.

- Carson, D. (2005). *Towards a Research Agenda. Academy of Marketing Marketing/Entrepreneurship Interface SIG* January, 7(5).
- Gencturk, E.F., Kotabe, M. (2001), "The effect of export assistance program usage on export performance: a contingency explanation", *Journal of International Marketing*, 9 (2): 51-72.
- Guerrero, M., Urbano, D., & Salamzadeh, A. (2014). Evolving entrepreneurial universities: Experiences and challenges in the Middle Eastern context. *Handbook of research in entrepreneurship education: Entrepreneurial University handbook*, 4, 163-187.
- Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C., & Sarstedt, M. (2016). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Sage publications.
- Holt, M. (2007). "The ownership and control of elite club competition in european football". *Soccer and society*, Vol. 8 (1), 50-67.
- Huang, J., Roberts, H., & Tan, E. K. (2018). *The Impact of Media Sentiment on Firm Risk, Corporate Investment and Financial Policies*.
- Isenberg, D. (2011). "The entrepreneurship ecosystem strategy as a new paradigm for economic policy: principles for cultivating entrepreneurship". Presentation at the Institute of International and European Affairs, May 12, 2011, Dublin Ireland. Available on line at <http://entrepreneurial-revolution.com/> (last accessed: 2012). 1-32.
- Kauffman Foundation Research Series (2010). *Firm Formation and Economic Growth*, Tim Kane, Ewing Marion Kauffman Foundation, the Importance of Startups in Job Creation and Job Destruction.
- Lincoln, Y. S., & E. G. Guba, (1985). *Naturalistic inquiry*, Thousand Oaks, CA: Sage. P: 124.
- Meier, M., Tan, K. H., Lim, M. K., & Chung, L. (2018). "Unlocking innovation in the sport industry through additive manufacturing". *Business Process Management Journal*.
- Mülayim, Z. G. (2003). *Cooperative, Yetkin Yayınları*. Ankara, pp: 125-128.
- Ratten, V. (2011). "Sport-based entrepreneurship: towards a new theory of entrepreneurship and sport management", *IntEntrepManag J*, 7, 57-69.
- Simpson, M., Taylor, N., & Padmore, J. (2011). *Marketing in SME: an Introduction*. Entrepreneurship Marketing, Principle and Practice of SME Marketing, Routledge, 1-10.
- Svetlicic, M., & et al. (2007), "Internationalization of Small and Medium - size Enterprises from selected central European economies", *Eastern European Economics*, Vol.45, No.4, 36-65.
- Yeh-Yun Lin, & Zhang, J., (2005), "Changing Structures of SME Networks": Lessons from the Publishing Industry in Taiwan, *long range planning*, No. 38, 145-162.

به این مقاله این گونه استناد کنید:

احمدی، مهدی؛ اصفهانی نیا، اکرم؛ نودهی، محمدعلی؛ احمدی، مجتبی (۱۳۹۹). «تدوین چارچوب راهکارهای کنترل و جبران ضررهای مالی در صنعت ورزش (مطالعه‌ی موردی: شیوع ویروس کرونا در ایران)»، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۱۰ (۲۰)، ۹۷-۱۱۰.